

STUDIEPLAN FÖR
FORSKARUTBILDNING I
S T A T I S T I K
VID STOCKHOLMS UNIVERSITET

Studieplanen för forskarutbildning i statistik är fastställd av samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid universitetet i Stockholm 1985-09-18, senast ändrad 1989-05-24, ändrad 1993-05-19, ändrad 1996-01-17, ändrad 1999-06-16.

Allmänna bestämmelser rörande forskarutbildning återfinns i högskoleförordningen, kapitel 5, 8, 9, 10 och 13, samt i studiestödslagen och förordningen om utbildningsbidrag för doktorander. För forskarstuderande antagna före 1998 gäller vissa övergångsbestämmelser.

Forskarutbildning ges i den omfattning tillgängliga resurser medger.

1. Utbildningens mål och innehåll

Forskarutbildningen syftar till att ge breda ämneskunskaper inom statistikens centrala delar, fördjupade kunskaper inom något statistiskt specialområde, förmåga att kunna tillämpa de statistiska metoderna på praktiska problem samt förmåga att följa den vetenskapliga litteraturen i ämnet och bedriva egen vetenskaplig forskning.

2. Behörighetsvillkor

2.1 Grundläggande behörighet

Allmän behörighet att antas till forskarutbildning har den som har akademisk grundexamen om minst 120 poäng eller motsvarande.

2.2 Särskild behörighet

Förutom allmän behörighet krävs särskild behörighet för att antas till forskarutbildning i statistik. Särskild behörighet har den som har godkänts på påbyggnadskursen i statistik (60 poäng) eller motsvarande.

2.3 Övriga förkunskaper

Utöver de krav som anges ovan för allmän och särskild behörighet rekommenderas att de sökande har minst 20 poäng i matematik och 80 poäng statistik. Om den studerande avser att välja en inriktning mot något speciellt tillämpningsområde, rekommenderas även goda kunskaper inom tillämpningsområdet.

3. Antagning

3.1 Ansökan

Ansökan om antagning till forskarutbildning ställs till institutionens prefekt.

Till ansökan bör bifogas de betyg och referenser som åberopas samt ett exemplar av tidigare akademiska uppsatser eller liknande. I ansökan skall också anges planerad finansiering.

3.2 Urval

Behörig sökande antas till forskarutbildning om prefekten efter behandling i styrelsen bedömer att förutsättningar finns för att utbildningen skall kunna bedrivas framgångsrikt. Bland förutsättningarna ingår den sökandes kunskaper och förmåga, möjligheter till finansiering, samt institutionens resurser för handledning och till annat som kan krävas för forskarstudierna. Om det finns fler lämpliga sökande än vad institutionens resurser medger, antas i första hand de med bäst förutsättningar.

3.3 Antagning

Innan antagning sker skall finansieringsplan och individuell studieplan föreligga (se nedan).

Antagning skall ske till hel forskarutbildning (inte enbart till licentiatstudier).

4. Handledning, finansiering och studieplaner

4.1 Handledare

Varje studerande skall ha en handledare, som utses av institutionen vid antagningen. Beslut om handledare kan ändras på förslag av handledare eller doktorand eller av andra skäl.

Om så är lämpligt kan en eller flera biträdande handledare utses. När det i denna plan talas om handledare, avses inte biträdande handledare.

4.2 Finansieringsplan

Före antagningsbeslutet skall en plan för finansiering finnas. Planen undertecknas av doktorand, handledare och prefekt.

Finansieringsplanen skall innehålla uppgifter om planerad tidpunkt för doktorsexamen, hur studierna år för år skall finansieras fram till examen. Finansieringsplanen får innehålla alternativ och i förekommande fall även vad institutionen i övrigt kan bidra med och som är nödvändigt för avhandlingens färdigställande. I finansieringsplanen skall eventuell institutionstjänst anges.

Vid bedömning om finansiering kan förutom anställning som doktorand och utbildningsbidrag bland annat följande finansieringskällor godtagas

- Studiemedel
- Stipendier
- Forskarutbildning inom anställning hos extern arbetsgivare
- Anställning som forskningsassistent
- Annan egen finansiering, som bedöms vara rimligt säker.

Om anställningen eller den andra finansieringen sedermera upphör eller förändras av skäl som ligger utanför universitetets kontroll har inte institutionen ett ovillkorligt ansvar för att ordna annan finansiering. Om studierna har framskridit i enlighet med den individuella studieplanen skall dock institutionen och doktoranden gemensamt försöka finna annan finansiering.

4.3 Individuell studieplan

I samband med antagningen fastställs en individuell studieplan dvs. en tidsplan för doktorandens kurser och forskning, en beskrivning av de åtaganden som doktoranden och institutionen har under utbildningstiden samt vad som i övrigt behövs för att utbildningen skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

I studieplanen bör år för år fram till doktorsexamen anges hur många poäng som skall avläggas och hur långt avhandlingsarbetet skall framskrida. Där bör också anges när och hur avhandlingsarbetet skall avrapporteras och planerad tidpunkt för doktorsexamen.

Såväl handledare som doktorand kan föreslå ändringar i den individuella studieplanen. Institutionen skall underrättas om alla ändringar så att det alltid finns en aktuell plan tillgänglig vid institutionen för varje forskarstuderande.

5. Utbildningens uppläggning och omfattning.

5.1 Tidsram och poängfördelning

För heltidsstuderande skall forskarutbildningen normalt kräva fyra års studier. Detta förutsätter ett aktivt utnyttjande av undervisningen.

Utbildningen består av en kursdel om 80 poäng samt en avhandling motsvarande 80 poäng. I utbildningen får högst 40 poäng tillgodoräknas från magisterexamen eller motsvarande. Som en etapp i forskarutbildningen kan man avlägga licentiatexamen. Denna etapp omfattar en kursdel om 40 poäng och en licentiatuppsats om 40 poäng. Licentiatuppsatsen får med handledarens medgivande helt eller delvis ingå som del av avhandling för doktorsexamen.

5.2 Kursdel

I kursdelen för licentiat- och doktorsexamen ingår obligatoriska moment: *Sannolikhetsteori* (5p), *Statistisk teori* (5p), *Stokastiska processer* (5p) och *Statistisk databehandling* (5p).

Dessutom krävs metodkurser som tillsammans med tidigare inlästa kurser ger den studerande bredd i utbildningen. I kursdelen kan också ingå särskild uppgift och specialiseringskurser som är av värde för uppsats- eller avhandlingsarbetet. Särskild uppgift kan avse redogörelse för något projektarbete där den studerande deltagit eller kan avse en självständigt utförd mindre statistisk undersökning (problemformulering, planläggning, datainsamling, bearbetning och analys). Arbetet presenteras och redovisas i en uppsats som diskuteras vid ett seminarium.

I kursdelen kan också tillgodoräknas kurser som tagits inom grundutbildningens ram, men som överstiger kraven för behörighet. Handledaren avgör från fall till fall om detta är möjligt och hur mycket dessa kurser skall anses motsvara inom forskarutbildningen.

Huvuddelen av kurspoängen skall utgöras av teoretisk statistik.

5.3Handledning

Handledaren skall ge den studerande råd och anvisningar för hur specialkurser skall väljas och för hur avhandlingsarbetet skall inriktas, planeras och genomföras. Handledare och doktorand skall träffas regelbundet. De skall minst en gång per termin avstämma om studierna framskrider planenligt. Det åligger handledaren att tillse att dessa möten kommer till stånd. Om doktoranden uteblir eller inget möte kommer till stånd skall prefekten informeras.

5.4 Undervisning mm

Vid varje läsårs början utger institutionen en sammanställning över planerad undervisning. Undervisning ges i form av föreläsningar, övningar, seminarier och handledning, avvägd på lämpligt sätt med hänsyn till tillgängliga resurser, antalet doktorander, kursernas karaktär, handledarnas önskemål mm. Undervisningen avser att främja de studerandes möjlighet att självständigt tillägna sig litteraturen.

Som ett led i utbildningen skall studerande regelbundet delta i seminarier under hela studietiden. Pågående uppsats- och avhandlingsarbete bör diskuteras vid seminarier minst en gång per läsår.

Den forskarstuderande skall i allt sitt arbete vid institutionen följa god vetenskaplig sed och vara införstådd med fakultetens etikregler.

6 Behållande av studieplats

6.1 Berövande av tillgång till resurser

Forskarstuderande har rätt att behålla tilldelad utbildningsplats under förutsättning att han/hon bedriver sina studier enligt studieplanen.

Handledaren skall vid utgången av varje termin skriftligt meddela prefekten om doktoranden följer studieplanen. Om doktoranden avviker på ett väsentligt sätt från studieplanen under två på varandra följande terminer, skall detta omgående anmälas till prefekten. Prefekten skall då ge doktoranden tillfälle att yttra sig samt därefter fatta beslut om förslag om indragning av resurser skall inges till fakultetsnämnden.

Ansökan om att återfå rätten till handledning och övriga resurser skall inges till prefekten som har att överlämna ärendet till fakultetsnämnden tillsammans med ett eget yttrande.

6.2 Berövande av studieplats på grund av passivitet

En forskarstuderande anses passiv om han/hon under tre på varandra följande terminer sammanlagt förvärvar mindre än 20 poäng i form av kurser eller motsvarande i avhandlingsarbetet. Om studierna försenas till följd av föräldraledighet, sjukdom, militärtjänstgöring eller förtroendeuppdrag inom studerandeorganisation, förlängs treterminsperioden i motsvarande mån.

Om forskarstuderandes prestationer understiger vad som anges i föregående stycke, kan institutionen besluta att aktiva studier inte längre bedrivs och att utbildningsplatsen har förverkats. Den som förlorat utbildningsplats i forskarutbildningen på grund av otillräcklig studieaktivitet kan ansöka om återantagning men konkurrerar då på lika villkor med nysökande.

Beslut om berövande av utbildningsplats kan upphävs av fakultetsnämnden.

6.3 Uppehåll

Doktorand har rätt att begära uppehåll i studierna.

Doktorand som beviljats uppehåll och vill återuppta sina studier skall antas om tidigare forskarstudier sköts tillfredsställande och om det i övrigt föreligger förutsättningar för att studierna skall kunna slutföras framgångsrikt och på avsedd tid (jfr p 3.2).

Ansökan om såväl uppehåll som återupptagande av studier ställs till institutionens prefekt.

6.4 Rätt till examination

Doktorand som en gång antagits till forskarstudier har dock alltid rätt att bli examinerad även om han berövats tillgång till resurser eller mist sin studieplats.

7. Examination

7.1 Kurser

Betyg på kurser och särskild uppgift bestäms av lärare som är behöriga att examinera inom forskarutbildningen. Handledaren är ansvarig för att kursdelens sammansättning blir lämplig så att examen får tillräcklig bredd och djup.

7.2 Licentiatuppsats

Licentiatuppsats skall visa den studerandes förmåga att utnyttja vetenskaplig metodik och presentera problem och resultat på ett precist och ändamålsenligt sätt.

Licentiatuppsatsen skall vid ett seminarium som äger rum på terminstid granskas av en opponent med lägst doktorsexamen och som har goda kunskaper om för uppsatsen väsentliga ämnesområden och metoder.

Uppsatsen skall ha *funnits* tillgänglig på institutionen och universitetsbiblioteket minst två terminsveckor innan seminariet äger rum. Meddelande om att uppsatsen skall behandlas skall sändas till övriga institutioner i samma ämne vid landets universitet och högskolor.

Betyg på licentiatuppsatsen bestäms av en ämnesföreträdare eller eventuellt av betygsnämnd bestående av tre lärare, varav minst en ämnesföreträdare; övriga ledamöter skall ha lägst doktorsexamen. Opponent och betygssättare eller eventuellt betygsnämnd utses av fakultetsnämnden på förslag av närmast berörd ämnesföreträdare.

7.3 Doktorsavhandling

Avhandlingen skall baseras på ett självständigt forskningsarbete och dokumentera doktorandens förmåga att behandla ett vetenskapligt problem genom att utveckla eller tillämpa relevant metodik. Avhandlingen skall kvalitetsmässigt vara jämförbar med uppsatser i goda vetenskapliga tidskrifter. Avhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande verk (monografiavhandling) eller som en kort sammanfattning (sammanläggningsavhandling) av vetenskapliga uppsatser. Även arbeten där den studerande är medförfattare kan ingå i avhandlingen. Avhandlingen skall skrivas

på svenska, norska, danska, engelska, franska eller tyska med en sammanfattning på engelska.

När avhandlingsarbetet närmars sin fullbordan skall *en professor vid institutionen* i samråd med handledaren ta ställning till om disputation kan tillrådas. Avrådan skall ske skriftligt.

Avhandlingen skall försvaras vid en offentlig disputation och bedömas av en betygsnämnd. Ordförande, fakultetsopponent och betygsnämnd utses av dekanus på förslag av *en professor vid institutionen*. Fakultetsopponent bör ha docentkompetens och betygsnämnden skall uppfylla fakultetens regler. Skrivelsen skall vara fakultetsnämnden tillhanda minst sex terminsveckor före avsedd disputationsdag och även innehålla uppgifter om avhandlingens innehåll och handledare.

7.4 Betyg

Som betyg används något av uttrycken "underkänd" eller "godkänd".

Avlagda poäng och betyg registreras i LADOK-systemet.

7.5 Examensbevis

För godkänd filosofie licentiatexamen eller filosofie doktorsexamen fordras godkända betyg på samtliga däri ingående moment enligt individuell studieplan. Stockholms universitet utfärdar examensbevis efter ansökan från den forskarstuderande.